

In nekdanjega Sandžaka je veliko gibanje in premikanje vojnih čet. Novourajena divizija v Novem bazarju je poslala močne čete proti Priboju ob bosanski meji.

Tudi v Črni gori so mobilizacijske priprave v polnem tiru. Rezerviste kličejo s posebnimi seli od kraja do kraja. Črnogorske čete se zbirajo ob zahodni meji (ob Hercegovini in Dalmaciji) v več skupinah. Okoli Mikšiča stojijo že številnejše čete. Pri Plevlju (v nekdanjem Sandžaku) stojijo manjše čete z artilerijo. V kotlini Grahovo in pri Njegušu sta zbrani dve brigadi. V črnogorskih utrdbah na Lovčenu se delajo z mrzlično naglostjo priprave. Tovorne živali nosijo vojno gradivo na zahodno mejo. Kralj Nikita in vlada so se preselili v Podgorico. Črnogorske in srbske čete v Sandžaku so že v tesni prijateljski zvezi.

Vojska že napovedana!

V torek, dne 28. julija ob 4. popoldan se je

Srbiji napovedala vojska

Besedilo se glasi:

Ker kraljevska srbska vlada na spomenico, ki ji jo je izročil dne 23. julija 1914 avstro-ogrski poslanik v Belgradu, ni dovoljno odgovorila, je c. in kr. (avstro-ogrsko) vlada prisiljena, da sama poskrbi za varstvo svojih pravic in teženj in da s- v to svrhu posluži oborožene sile. Avstro-ogrsko se torej od tega trenutka nahaja v vojnem stanju. Avstro-ogrski minister za zunanje zadeve: Grof Berhtold.

Cesarjev oklic.

Hito ko je cesar po svojem zunanjem ministru Srbiji napovedal vojsko, je postal ministrskemu predsedniku grofu Stürgku pismo z oklicem, ki se naj razglasi vsem avstrijskim narodom. Oklic je prisrčen in navduševalen obenem ter bo izzval zopet novo ljubezen in spoštovanje do presvitlega cesarja. Pismo, v katerem je izročil grofu Stürgku oklic, se glasi:

„Ljubi grof Stürgkh! Odločil sem se, naročiti ministru moje hiše in za zunanje zadeve, da naznani kraljevski srbski vladi, da se je med mojo državo in Srbijo začelo vojno stanje. V tej osodepolni uri je treba, da se obrnem do svojih ljubih narodov. Zato vam naročam, da razglasite ta moj oklic.“

Stürgkh, I. r.

Franc Jožef, I. r.

Mojim narodom!

Najiskrenejše sem želel, da bi leta, ki mi jih je Bog v svoji milosti dotočil, posvetil delom miru in da bi svoje narode obvaroval pred težkimi žrtvami in bremenimi vojske. Vendar božja Previdnost je hotela drugače.

Postopanje sovraštva polnega nasprotnika me sili, da v varstvo časti svoje države, v obrambo njenega ugleda in moči, v zaščito njene posesti po dolgih letih miru prijemam za meč.

V svoji nehvaležnosti je kraljevina Srbija le prehitro pozabila, da so je moji predniki in jaz že od prvega početka državne samostojnosti do najnovejše dobe podpirali in pospeševali, ter je že pred leti stopila na pot odkritega sovraštva nasproti Avstro-Ogrski.

Ko sem po tren desetletjih blagoslovljenega dela v miru v Bosni in Hercegovini svoje vladarske pravice raztegnil tudi na ti deželi, je ta moj korak v srbski kraljevini, koje pravice s tem niso bile prav nič prikrajšane, povzročil vzbruhe nebrzdane strasti in najbolj zagrizenega sovraštva. Moja vlada se je takrat poslužila lepe pravice močnejšega ter je z najskrajnejšo prijenjivostjo in milobo zahtevala od Srbije samo to, da zniža svojo vojno na mirovno stanje ter obljubi, da bo zanaprej hodila pota miru in prijateljstva.

V istem duhu zmernosti se je moja vlada, ko se je pred dvema letoma Srbija vojskovala proti turški državi, omejila na to, da varuje najvažnejše državne, življenske pogoje. Temu postopanju se ima Srbija v prvi vrsti zahvaliti, da je dosegla vojni namen.

Upanje, da bo srbska kraljevina uvaževala potrepljivost in miroljubnost moje vlade in držala dano besedo, se ni izpolnilo.

Vedno višje plamti sovraštvo zoper mene in mojo vladarsko hišo, vedno bolj odkrito stopa na dan stremenje, s silo odtrgati neločljive dele avstro-ogrskega ozemlja.

Cez mejo sega zločinsko početje, ki hoče na jugovzhodu države izpodkopati temelje državnega reda, v ljudstvu, kateremu posvečam z očetovsko ljubeznijo vso svojo skrb, omaja i zvestobo do vladajoče hiše in do domovine, zapeljati doraščajočo mladino ter jo naujskati k zločinskim dejanjem blaznosti in veleizdajstva.

Vrsta moralnih naklepov, po načrtu pripravljena in izvršena zarota, koje strašen uspeh je mene in moje zveste narode zadel v srce, odkriva daleč vidno

krvavo sled onih tajnih spletkarij, ki so jih iz Srbije razpletli in vodili.

To neznanju početje se mora zaježiti, neprestanemu izzivanju Srbije se mora napraviti konec, ako hočemo, da se ohrani čast in ugled moje države nedotaknjena ter se njen državni, gospodarski in vojaški razvoj obvaruje neprestanega motenja.

Brezuspešno je moja vlada še zadnjikrat poskusila, da bi z mirnimi sredstvi dosegla svoj cilj ter Srbijo nagnila z resnimi opominom k pameti.

Srbija je zavrnila umerjene in pravicoljubne zahteve moje vlade in odklonila, da bi izpolnila iste dolžnosti, ki so v življenju narodov naraven in potreben temelj miru.

Intakosem prisiljen, z orožjem ustvariti neizogibno jamstvo, da zagotovim svoji državi trajen mir na znotraj in na zunanaj.

V tem resnem trenutku se popolnoma zavedam vse dalekosežnosti svojega sklepa, svoje odgovornosti pred Vsemogočnim.

Vse sem prevdaril in presodil! Z mirno vestjo nastopim pot, ki mi jo kaže moja dolžnost.

Zaupam na svoje narode, ki so se vselej v vseh viharjih zbirali v edinstvi in zvestobi okoli mojega prestola in bili vsikdar pripravljeni, prenašati za čast, velikost in moč domovine največje žrtve.

Zaupam na hrabro avstro-ogrsko armado, ki je polna požrtvovalne navdušenosti.

Zaupam tudi na Vsemogočnega, da bo podelil mojemu orožju zmago.

Isl, dne 28. julija 1914.

Stürgkh I. r.

Franc Jožef I. r.

Anglija posreduje. -- Avstrija odklanja.

Anglija je pozvala Nemčijo, Italijo in pa Francijo, da se po svojih zastopnikih v Londonu snidejo in posvetujejo, kako bi se zabilil vojni spopad med Avstrijo in Srbijo. Obenem je zaprosila Anglija avstro-ogrsko in srbsko vlado, naj ne začneta vojske dokler ni posvetovanje končano.

Ta angleški predlog je za Avstrijo žaljiv in poniževalen. Mi sami vemo, kaj delamo in ne bomo hodili pred sodni stol drugih držav. Tudi sredstvo, kako se lahko zabrani vojska, je celemu svetu že znano. Srbija naj sprejme naše zahteve do zadnje pičice in nam plača odškodnino za dosedanje mobilizacijske stroške. Drugega sredstva ni!

Avstrija je odklonila angleški predlog in odgovorila, da je za njo tudi radi tega brez pomena, ker je vojsko že napovedala. Anglija bo torej iskala potov, da vsaj omeji vojsko med Avstrijo in Srbijo!

Srbski oklic.

Srbski uradni list „Srpske Novine“ objavlja naslednji oklic na srbski narod:

„Srbskemu narodu! Pred dvema dnevoma je avstro-ogrsko vlada izročila srbskemu narodu spomenico z gotovimi zahtevami. Odgovoriti bi bili morali na njo v soboto do 6. ure zvečer. Zažugala nam je obenem, da pretrga z nami prijateljske razmere, ako ne odgovorimo ugodno.“

Zaupamo na Boga, na naše pravice in na naše prijateljstvo z velesilami, katere si — o tem smo prepričani — ravno tako želijo miru kakor mi. Upamo, da se bo spor rešil mirnim potom.

Ker je avstro-ogrski poslanik izjavil, da je z našim odgovorom nezadovoljen in da vsled tega razdre vse dosedanje prijateljske razmere, smatra srbska vlada za potrebno, da odredi za vse slučaje najbolj potrebne priprave v obrambo dežele.

Naša dolžnost je, da pozovemo narod, naj brani svojo domovino ter upamo, da bo sledil našemu domoljubnemu klicu.

Državljan, ki ne bodo poklicani pod orožje, pozivamo, da se zadržijo mirne na svojih domovih in izvršujejo svoja opravila.“

Ta oklic so podpisali vsi ministri. Samozavesti v tem oklicu ni prav nič. V oklicu tudi niso upali povedati, kakšne so naše zahteve. Ker jih dosedaj še tudi noben srbski list ni objavil, zato so srbskemu narodu neznane. Znamenje, kako slabo vest ima srbska vlada!

Naš cesar.

Cesar biva na letovišču v Ištu. Toda počitka nima prav nobenega. Naporno dela dan za dnevom od ranega jutra do poznega večera.

Sedaj, ko je padla odločitev, je izrazil željo, da bi se preselil v Budimpešto, kjer bi bil bližje bojišču.

Ko je v pondeljek naš belgrajski poslanik baron Giesl bil pri cesarju, je cesar z veseljem in velikim zadoščenjem govoril o navdušenju za vojsko med vsemi narodi in domoljubnih čustvih, ki so se zadnje dni pokazala po celi državi. Presvittli vladar je telesno in duševno krepek ter čil.

V torek je sprejel cesar tudi prestolonaslednika Karl Franc Jožefa.

Naš prestolonaslednik.

Prestolonaslednik Karl Franc Jožef se je v torek, dne 28. julija ob 1. uro popoldne podal na obisk bavarskih princev in princezinj, ki so na obisku pri našem cesarju v Ištu. Spremljal ga je njegov

komornik princ Lobkovic. Na ulicah zbrana ljudska množica je prestolonaslednika viharno in navdušeno pozdravljala. Pri cesarju je bil ob 3. uri popoldne obed cesarjeve družine, katerega so se udeležili bavarski princ Leopold s princezino Gizelo ter več drugih dostojanstvenkov. Ko se je vračal prestolonaslednik od obeda, ga je ljudska množica po ulicah zopet navdušeno pozdravljala.

Rusije se ne bojimo!

Čeprav bi se omejitve vojske med Avstro-Ogrsko in Srbijo ne uresničila in bi Rusija posredovala za Srbijo, ni nobenega vzroka za strah, ker:

1. v Rusiji vlada sedaj štrajk, kakršnega še ni doživela nobena država — ruski uradni podatki niso resnični —;

2. v Rusiji živeči Poljaki komaj čakajo ugodne prilike, da udeležijo svoje želje (po odcepitvi od Rusije);

3. nikjer ni tako zelo ukoreninjen anarhizem in nihilizem (prekucustvo) kot na Ruskem;

4. tista država — to je Švedska —, ki ima pričati Ruski še star dolg za pred 200 leti odvzeto Finsko, kjer žive podaniki pod najhujšim hlapčevstvom, ne bo ostala mirna;

5. za Rusijo tako usodni vojni dogodki 1. 1904. pri tistem narodu (Japonci), ki jih je zadel, še niso pozabljeni, ker uspehi niso bili v nikakem razmerju z velikimi zmagami. Ta država namerava sedaj priti do tistih uspehov, ki so ji bili takrat vsled drugih vzrokov odrečeni;

6. pomorska velesila (Angleška), ki že dalj časa zavzema v Mali Aziji trdno stališče, ne bo opustila nobene prilike, da se še bolj utrdi in da vzdrži zaprte morske ožine Dardanel.

Rumunija mobilizira.

V Rumuniji se vrši pod pretvezo, da se ohrani mir, veliko gibanje čet. 18. artilerijski polk, nek navbični polk in 34. pešpolk so zapustili Konstantco. Na posebni vlak so naložili topove, namenjene v Kalaraš. Topove bodo postavili ob obrežju Donave. Jako so pomnožili garnizije v Dobriču in Črni vodi ter v vseh mestih, ki leže na meji proti Bolgariji. 4 podonavske monitorji, 7 ladij za stražo in 2 torpedna čolna so odpluli iz Galaca mimo Črne vođe v smeri proti Silistriji. Rezervni častniki se kličejo. Gibanja čet niso baje namenjena samo proti Bolgariji, ampak služijo tudi kot varnostne odredbe za slučaj avstrijsko-srbske vojske.

Bolgarija mobilizira.

Bojno razpoloženje v Bolgariji vedno bolj in bolj raste in to se kljub temu, da ruski in rumunski poslanik v vso resnostjo svarita Bolgarijo pred vsakim vmešavanjem v avstrijsko-srbski spor. Macedonski voditelj Bolgarov, ki imajo jako velik upliv, silijo, da se obračuna s Srbi, ki so obrnili orožje proti Bolgarom ter jih oropali Macedonije. Jako značilno je, da držijo sicer popolnoma rusko misleče stranke kljub resnim ruskim opominom z makedonskimi bolgarskimi voditelji. Pričakuje se, da se kralj Ferdinand ne bo mogel več dolgo upirati splošni ljudski želji. Mobilizacija Bolgarije se bo izvršila pod pretvezo, da se hoče le odgovoriti gotovim rumunskim odredbam in ne morda iz sovraštva proti Srbiji. Rumunija je namreč tudi mobilizirala in postavila svoje čete ob bolgarski meji.

Vojna sila Srbije.

„Militärische Rundschau“ poroča: Srbija mobilizira lahko 5 starih divizij in sicer: podonavsko, timoško, šumadijsko, drinsko in moravsko, katerim pa priklopijo lahko še rezervne divizije, kar tvori potem skupno pravo srbsko armado. Vrh tega ima Srbija še par divizij v novem ozemlju. Tu postavi lahko pet divizij in sicer: ibarsko s sedežem v Novem Pazarju, kosovsko s sedežem v Prištini, vardarsko s sedežem v Skoplju, bregalniško s sedežem v Stipu in bitolsko s sedežem v Bitolju. Te pa še niso dovolj organizirane, ker Srbija za to ni imela dovolj časa. Računa pa se, da prideta od srbskih divizij iz novega ozemlja v pošte 2 diviziji. Srbska armada se zbira v krožju Kragujevca, Valjeva in Kruševca. Močnejši armadni oddelki, s komitaškimi predstražami, se nahajajo ob Drini v bližini Užic. Smatra se, da prično tu Srbi s prodiranjem in da se bodo skušali tu združiti s črnogorsko armado.

Srbsko bojišče in razvrstitev srbske armade.

Ko se naši fantje vozijo na jug, da pogledajo v Srbijo, je jako umestno in koristno, ogledati si že več ali manj znane kraje, ki bodo postali torišče avstrijsko-srbskih spopadov.

Srbsko mejo proti severu od Rače do Zemuna-Belgrada dela reka Sava, ki se tu izliva v Donavo; Donava tvori potem mejo do Oršove. Obe reki imata zelo mnogo vode, sta zelo široki. Na več krajih celo čez 1200 m in sta plovni. Radi tega sta za naglo gibanje vojaštva jako velika ovira, katero še povečajo dalekosežna močvirja ob bregovih. Ti so na ogrski strani skoro povsod ravni, še-le od Baziaša do Oršove se vleče ob ogrskem obrežju gorovje, ki je skozin-skoz precej strmo in visoko. Srbsko obrežje nadkri-ljuje skoro na celi mejni črti, osobito pa v smeri Obrenovac-Belgrad-Smederevo ogrsko obrežje. Od Kostolača do Golubača spremljajo srbski breg nizki hr-

bi. Od tu naprej do Oršove je strmo in visoko tudi srbsko obrežje, ki vsled tega nima posebnih dohodov in je prikladno te za majhno vojsko oziroma za prehod.

Mejo med Srbijo in Bosno tvori reka Drina, ki teče deloma po ozki dolinici, katero obdaja na obeh straneh nepreohodno, pusto gorovje, ki je posebno na bosanski strani precej visoko. Zato je bosansko-srbska meja le na malokaterih krajih pripravna za prehod večje armade. Nekaj ugodnih mest za to je ob izlivu Drine v Savo, dalje pri Zvorniku, Bajini Basti in v njeni bližnji dolinici, ki je edino važno izhodišče za vojaške pohode.

Srbija je proti Donavi, torej od juga proti severu, kakor znižajo se kotel, ki ga na zahodu in pa vzhodu obdajajo višja gorovja. Središče dežele, dolina Morave, je jako rodovitno in precej gосто obljudeno. Nasprotno so pa mejna gorovja srma, zaraščena z gostimi gozdovi, brez potov in torej za prehode večjih armad malo ali skoro nič pripravna.

Za vojaško presojanje bojišča pa igrajo železnice merodajno vlogo. Dočim so železnice na ogrski strani izvanredno gosto napeljene in dobro opremljene, ima Srbija te malo železniških prog. Glavna proga je iz Belgrada skozi Niš v Zolijo in Carigrad, oziroma iz Niša skozi Skoplje v Solun. Od te glavne proge se cepita dve važni progji proti zahodu, ki peljeta skoro do bosanske meje, in sicer ena v Valjevo in druga v Užice, dočim vodita drugi dve progji proti vzhodu na bolgarsko mejo.

Utrdbe so: Belgrad, ki ima okoli 70.000 prebivalcev in ki so ga čete že zapustile; Niš, ob izlivu Nišave v Moravo ležeč, je trdnjava, ki ima nekaj pomena in služi le proti napadam od vzhoda, jugovzhoda in juga. Zajčar in Pirost utrjeni mesti na srbsko-bolgarski meji.

Večji kraji v Srbiji so še: Šabac ob Savi, Smederovo, Požarevac in Veliko Gradišče. V notranjosti dežele sta še omeniti Kragujevac s srbsko orožarno in Kruševac. Na bosanski meji leži Loznica.

Zemljepisni odnosi so za sovražnika, ki bi prišel od severa, ne glede na jako težko plovo po Donavi ali Savi, ugodni; od zahoda prihajajoče sovražnik bi sicer zadel ob prebudo čez mejo tudi na velike težkoče, imel bi pa potem pri prodiranju veliko ugodnejše razmere.

Ceste so sicer v osrednjih delih stare Srbije še precej dobro ohranjene, toda večina izmed njih je pri količkaj bolj vročem vremenu skoraj popolnoma nerabljiva. Čez Savo vodi samo eden železen most pri Zemunu, katerega lahko prekoračijo vse vrste vojaštva. Bil je svoj čas proglašen za nevtralnega (Avstriji in Srbiji v enako porabo). Čez Donavo ne vodi v celi smeri od Zemuna do Oršove niti en most. Kolikor je dosedaj znanega, se zbira glavna moč srbske armade v središču Stare Srbije in sicer v smeri Kragujevac—Kraljevo—Kruševac, kjer se stekajo prometna pota iz vseh delov dežele. Poleg tega se zbirajo večji sovražnikovi roji v Valjevu in Užicah proti bosanski meji. Ob Donavi stoji v smeri Smederovo—Požarevac večji zbor. Sedaj se najprej pričakuje, da bo zavzela glavna in podonavska srbska armada pričakujoče stališče, a zahodna armada bo prodirala. O namerah in ukrepih naše armade pa ne smemo nič poročati.

Mal zemljevid Srbije se nahaja tudi v knjigi „Bolgarija in Srbija“, katero je izdala Mohorjeva družba l. 1897.

Novi ruski poslanik za Srbijo.

Kakor poročajo listi iz Petrograda, je imenovan ravnatelj pisarne za balkanske zadeve v zunanem ruskem ministertvu, knez Gregor Trubeckoj mesto umrlega poslanika p. Hartviga, za poslanika v Belgradu.

Srbsko ljudstvo nezadovoljno.

Srbski vojaki dezertirajo.

V Srbiji so pozvani pod orožje vsi moški od 18. do 60. leta. Izvedli so torej popolno mobilizacijo. Glavni stan je v Nišu. Dne 26. t. m. se je kralj Peter pripeljal v Belgrad in se je podal v konak. Čez poldrugo uro se je Peter z avtomobilom odpeljal v glavni stan. Srbi trde, da mobilizacija hitro napreduje, a kmetje so zelo nezadovoljni, ker niso mogli požeti žita. V Belgradu so se po prvi bojni pijanosti hitro iztreznili. Srbski vladar se ni posrečilo, vzbuditi med prebivalstvom vojnega razpoloženja. Tako n. pr. želi ves Belgrad, da bi Srbija sprejela avstro-ogrsko zahtevo. Kraljevič Aleksander je Belgrajčane osebno navduševal za vojno, a z malim uspehom.

Pravi položaj, ki vlada zadnje dni v Srbiji, se kaže v tem, da srbski vojaki dezertirajo tako, kakor še niso nikdar prej. Dezertirajo večinoma v popolni uniformi. Splošno so vojaki strašno nezadovoljni, kajti trpeti morajo tudi bedo, ker so čete izredno slabo preskrbljene.

Med našim avstrijskim vojaštvom pa vlada veselo navdušenje. Potrnosti ni videti, pač pa se slišijo pesmi, kakor

oj puške pokajo,
se sablje bliskajo.
Srbi jokajo
a Slovenci vriskajo.

Proti podraženju živil.

Povodom položaja, ki je nastal vsled mobilizacije, je opozorila c. kr. namestnija podrejena oblast, da se zabrani izkoriščanje vojaških čet, na določbe paragrafa 52 obrtnega reda in paragrafa 16 poli-

cijskega reda, po katerih se prepoveduje, izrabljati vojaške čete s pretiranimi cenami živil in jim zaukazala, da skrbje za to, da se na primeren način izvede v teh zakonitih mestih za gostilničarsko obrt primerno označenje cen.

Cetudi se pričakuje z gotovostjo, da se bo domoljubni čut obrtnih krogov, ki pridejo v poštev, v tem oziru upošteval in se vojaštvo glede cene živil ne bo izrabljalo, vendar se naznanja, da se bo proti onim, ki bi se proti temu pregrešili, postopalo z vso strogostjo. Podrejenim oblastvom je c. kr. namestnija ukazala, da postopajo, če potreba, proti izkoriščevalcem vojaštva z vso odločnostjo.

Občinstvo se opozarja, da je strah pred draginjo živil neopravičen. C. kr. namestnija v Gradcu je izdala naredbo, po kateri se cene živil natančno določijo ne samo za vojaštvo, ampak tudi za vse prebivalstvo. Torej ohranite v vsakem oziru mirno kri!

Vojna nevarnost in hranilne vloge.

Z ozirom na vojno nevarnost se ljudje velikokrat boje za njih hranilne vloge, ki jih imajo v hranilnicah in raznih bankah. Marsikdo zahteva, da se mu vloge izplačajo. Marsikdo meni celo, da papirni denar ni dober. Država sme sicer v potrebi vzeti vozove, živali in druge potrebščine za vojno, toda denarja, ki je shranjen v hranilnicah, se ne more lotiti. Hranilne vloge so nedotakljive. Ne prijatelj in ne sovražnik se jih ne sme lotiti. To naj si zapomnijo tisti, ki menijo, da je denar manj varen v hranilnici kakor v kasi nogavici. Saj je vendar hranilnega denarja največ naloženega v posestvih, katera ne izginejo. Torej, kdor bi bil v tem oziru v strahu, naj ohrani mirno kri in ne povzroča z nervoznostjo nepotrebnega razburjenja. Ako so ljudje pametni, potem ne more v nobenem slučaju obstojati najmanjša nevarnost za katerokoli posojilnico. Zato z vsem poučarstvom svarimo proti mrzlični prenapetosti in nepremišljenosti strahopetnih ljudi. Denar v hranilnici je varen, med tem ko doma velikokrat ni varen. V hranilnici nese obrasti, doma pa lahko izgine čez noč. Torej razum!

Oni, ki raznašajo neosnovano govorico, da v vojskarnih časih denar pri denarnih zavodih ni varno naložen, se kaznujejo po paragrafu 308 kazenskega zakona, ki pravi:

Kdor z javnim razglaševanjem trosi lažnjive, za javno varnost vznemirjujoče vesti, ki niso podprte, ali take govorice naprej razglašaja, je kriv prestopka, ki se kaznuje s strogim zaporom.

Za kmečko ljudstvo.

Zadružna Zveza je kot osrednja zveza kmetijskih združenj v svoji seji z dne 27. julija razmotrivala položaj, ki je nastal za kmečko gospodarstvo vsled najnovejših dogodkov. Na kmetih bo silno primanjkovalo delavnih moči. Košnja in setev sta sicer končani, toda pride še mlatev, košnja otave in jesenska setev. Nastane vprašanje, kako kmetiskemu ljudstvu v tej zadregi pomagati.

Prva stvar je, da sosed pomaga sosedu, vas vasi, tako, da gre delo hitreje izpod rok. Ker bo pa še vedno kljub taki medsebojni pomoči primanjkovalo delavnih moči, naj se ljudje poslužujejo pri svojem delu kolikor mogoče strojev v onih krajih, kjer že imajo strojne zadruge.

Tam, kjer ni strojnih združenj, pa naj se ljudje nemudoma posvetujejo, ali je v njihovem kraju nujna potreba, da se tudi pri njih uvede strojno delo pri mlatvi. Svoje tozadavne želje naj takoj sporoče Gospodarski Zvezi v Ljubljani.

Zadružna Zveza se je obrnila do deželnega odbora kranjskega, naj bi pomagal kmetijstvu v tem resnem času s tem, da nakupi za one kraje, v katerih bi se pokazala potreba za strojno delo, motorje, mlatilnice in kosilne stroje. Enake korake je storila Zadružna Zveza tudi pri deželnem odboru štajerskem in koroškem.

Pošta v vojski.

Vsled mobilizacije je odredilo poštno ravnateljstvo za Štajersko glede prometa s poštnimi zaboji tole: Do preklica se na pošti ne sprejemajo oni zaboji zasebnikov, ki so namenjeni za pošte, katere ležijo ob železniških progah Budimpešta—Temešvar—Bazias. Budimpešta—Dombovar—Velika Kaniža—Zagreb—Sisek—Brođ; isto velja za one pošte v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, kolikor pride prevažanje istih po železnici v poštev. Izvzete so le:

1. Vse pošiljatve od vojaških oblasti brez ozira na vsebino.
 2. Pošiljatve zdravil in zdravniškega osobja.
 3. Vse pošiljatve državnih oblasti.
- Vse druge poštno določbe glede pisem, denarnih pošiljatev itd. ostanejo tudi v vojski iste kot so bile v miru.

Državne podpore družinam mobiliziranih.

Časi postajajo resni. In za resne čase imamo zakon, ki se je sklenil decembra meseca l. 1912 in ki določa, da se podpirajo družine oženjenih mobiliziranih vojakov. Ako je poklican v vojsko rezervist ali nadomestni rezervist, imajo njegovi svojci pravico do podpore. V poštev pridejo najprej žena in zakonski otroci v vojsko poklicanega, potem pa tudi njegovi

stariši, bratje in sestre ter zenini stariši; dalje nezakonske matere in otroci, ako stalno stanujejo v Avstriji ali ako imajo bodisi avstrijske, bodisi ogrsko-državljanstvo, oziroma ako spadajo v Bosno in Hercegovino. Za podpore potrebne se smatrajo vsi oni, kateri je v vojsko poklicani večidel sam moral vzdrževati. Vzdrževalna pristojbina se vsako leto na novo določi. V Gradcu dobi vsak sorodnik, ki je star več ko 8 let, na dan 1 K 24% vin., vsak otrok pod 8 leti pa 62% vin. Drugod na Štajerskem pa dobe svojci čez 8 let stari na dan vsak po 1 K 19 vin., otroci pod 8 leti pa pod 58% vin. podpore. Poleg tega dobe še, ako služijo, polovico podpornega zneska kot prispevek k najemščini.

Skupni znesek podpore pa ne sme znašati več kakor povprečni dnevni zaslužek v vojsko poklicanega. Podpora se vživa ves čas, ko je mož radi vojaške službe zadržan opravljati svoj posel. Ko bi pa ubežal ali bil za kak drug pogrešek kaznovan s težko ječo, ne dobi nikdo izmed sorodnikov več podpore. Svojci onih, ki umrjo v bitki, dobe podporo še 6 mesecev, ki se štejejo od onega dne, ko so padli, oziroma ko so jih začeli pogrešati.

Ta državna podpora se nič ne zmanjša, dasi ravno dobe prizadeji še kake druge podpore, kakor od dežele, občine, društev ali zasebnikov.

Kdor je upravičen do te podpore, se ima zglastiti pri občinskem predstojniku. Priglasil lahko celo družino mož sam, ki je poklican v vojsko, ali pa njegovi sorodniki; naznaniti se mora tudi natanko dotična oseba, kateri se bo podpora izplačevala. Podpora se izplačuje v polmesečnih obrokih l. in 16. vsakega meseca. Oblasti so pred nekaj tedni dobile ukaz, da rešijo prošnje za te podpore tako hitro kakor le mogoče.

Cesar hoče na vojsko.

Kakor se s cesarskega dvora poroča, je cesar takoj, ko so se storili odločni koraki zoper Srbijo, izrazil nujno željo, da gre i on na bojno pozorišče. Le na prošnjo najbližnjih njegovih sorodnikov se je dal omeščati, da ne pojde na vojsko.

Cesar odpotuje na Dunaj.

Cesar Franc Jožef se je danes, v četrtek, dne 30. julija ob 11. uri popoldne vrnil iz Išla na Dunaj. Dunajčani so se na sprejem cesarja posebno skrbno pripravili. Sprejem je bil gotovo izvanredno veličasten.

Ljubljana v navdušenju.

Veličastni prizori so se vršili v torek, dne 28. julija, v Ljubljani, ki je ponavljala prisego, svoje stare zvestobe do države. Množica, gotovo do 40.000 ljudi, se je zbrala v skupen sprevod, prepevala cesarsko himno in narodne pesmi. Med množico so prinesli črno-rumeno zastavo, katero so vso pot nosili. — Množica se je najprej ustavila pred deželnim dvorcem, potem pa je šel sprevod v Zvezdo (drevored) pred spomenik slavnega feldmaršala očeta Radeckega. Tam stopi tudi ljubljanski divizionar, podmaršal Kraliček, obdan od vseh častnikov, na pripravljeni vzvišeni prostor in izvaja:

Pozdravljam vas v imenu Njegovega Veličanstva cesarja, prečastiti gospodje častniki in vojaki, spominjajoč se na tem mestu naših velikih hrabrih prednikov, ozirajoč se na velike zmage, zavedajoč se vdanosti Njegovemu Veličanstvu presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. z vso zvestobo in močjo, ki bo nam vsem v ponos. Vsi se domovini iz srca darujemo!

Častniki potegnje sablje, godba zaigra cesarsko pesem, burni „Živio!“-klici, ki celo preglašajo mogočne zvoke vojaških godb, zadone. Po cesarski himni zaigra godba starodavno Radeckijevo koračnico; gromoviti „Živio!“- in „Hoch!“-klici zaključijo poklonitev slavnemu junaku Radeckemu, kjer so častniki in vojaki in ljudstvo tako slovesno zaprsegli zvestobo mili naši domovini, materi Avstriji.

Izprevod je odkorakal potem še pred dvorec in mestno hišo, neprestano spremljan z „Živio!“-klici. Z vseh oken so vojake navdušeno pozdravljali.

Kako se položaj presoja.

Še vedno je negotovo, ali pride do svetovne vojne ali ne. Včeraj (sreda) se je smatrala, da je zopet nekoliko upanja na mir. Ruska vlada je dala namreč v Petrogradu razglasiti, da živi Rusija z vsemi državami v prijatelstvu in da želi tudi nadalje živeti z vsemi v miru. Tudi to se je smatralo za ugodno znamenje, ker se je izvedelo, da se nemški cesar namerava iz Berolina podati zopet na dopust.

Razne novice.

* Vsak dan smo izdali ta teden za Maribor kak list, ali „Slov. Gospodarja“ ali „Stražo“, da naznanimo slovenskemu občinstvu najnovejše vesti. Tako bomo tudi zanaprej delali, ako bo vedno dovolj odjemalcev in novic. Opozarjamo, da tudi v soboto popoldne izdamo posebno izdajo enega naših listov. — Zunanjim naročnikom pa se zopet razpošlje „Slovenski Gospodar“ prihodnji ponedeljek.

* „Slov. Gospodar“ in „Straža“ za čas vojske. Dokler bo vojska, izide v posebni izdaji vsak dan vsaj eden naš list, ali „Slov. Gospodar“ ali „Straža“, ki bode prinesel najnovejša poročila. Te izdaje se lahko kupijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 10 vin. izvod. Naročnikom, tudi mariborskim, se te izdaje ne morejo dopošljati. Pač pa se bode naročnikom „Slov. Gospodarja“ doposljal v ponedeljek in četrtek. — Vsakdanje posebne izdaje se dobivajo po 10 vin. iztis pri naslednjih tiskarnah: v Mariboru v tiskarni sv. Ciri-